

Votre Programme Matmidim – Chiour BETH

Semaine du 29 octobre au 2 novembre 2023

Souguia n°107

ת"סד

Matmidim

Programme d'étude Mondial

Sujet de la semaine :

Nerot Shabbat

- les raisons de la Mitsva -

Pour la Refoua Chelema de

Haim Dan Patrick ben David, Esther bat Rakheli et Rakhel bat Rivka

Pour la Hatslaha des soldats de Tsahal, la guérison des malades, le retour des otages et la protection de tous les Bnei Israël

Tephila avant le Limoud

יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ ה' אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שְׁלֹא יֵאָרַע דְּבַר תְּקֵלָה עַל יָדֵי, וְלֹא אֶכְשַׁל בְּדַבַּר הַלְכָה, וְיִשְׁמְחוּ בִּי חֲבֵרֵי, שְׁלֹא אֵמַר עַל טָמֵא טְהוֹר וְלֹא עַל טְהוֹר טָמֵא, וְלֹא עַל מִתָּר אָסוּר וְלֹא עַל אָסוּר מִתָּר, וְלֹא יִכְשְׁלוּ חֲבֵרֵי בְּדַבַּר הַלְכָה וְאֶשְׂמַח בָּהֶם. כִּי יִי יִתֵּן חֲכָמָה מִפִּי וְדַעַת וְתְבוּנָה. גַּל עֵינַי וְאֲבִיטָה נִפְלְאוֹת מִתּוֹרָתְךָ

Tephila après le Limoud

מוֹדָה אֲנִי לְפָנֶיךָ יי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שְׁשַׁמְתָּ חֻלְקֵי מִיּוֹשְׁבֵי בֵּית הַמִּדְרָשׁ. וְלֹא שַׁמְתָּ חֻלְקֵי מִיּוֹשְׁבֵי קְרֵנוֹת. שְׂאֲנִי מְשַׁכְּמִים וְהֵם מְשַׁכְּמִים. אֲנִי מְשַׁכְּמִים לְדַבְרֵי תוֹרָה וְהֵם מְשַׁכְּמִים לְדַבְרֵי בְטִלִּים. אֲנִי עֲמַל וְהֵם עֲמַלִּים. אֲנִי עֲמַל וּמְקַבֵּל שְׂכָר וְהֵם עֲמַלִּים וְאֵינָם מְקַבְּלִים שְׂכָר. אֲנִי רֵץ וְהֵם רָצִים. אֲנִי רֵץ לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא, וְהֵם רָצִים לְבָאֵר שַׁחַת. שְׁנֵאָמַר וְאַתָּה אֱלֹהִים תּוֹרְדִם לְבָאֵר שַׁחַת. אֲנִשִּׁי דְמִים וּמְרָמָה לֹא יִחַצּוּ יְמֵיהֶם, וְאֲנִי אֶבְטַח בְּךָ

Nous trouvons trois raisons à la Mitsva d'allumer les bougies de Shabbat. Pour 'Oneg Shabbat (le plaisir de manger dans un endroit éclairé), Kavod Shabbat (honorer Shabbat avec des bougies) et pour le Chalom Habait (pour ne pas trébucher dans sa maison). Ces différentes raisons impliquent des Halakhot différentes que nous devrions connaître. De plus, nous devrions savoir si une de ces trois raisons est la principale, et ainsi désigner sur quelle bougie nous devrions faire la Brakha.

Bon Limoud sur Matmidim !

Programme du dimanche

La raison du Chalom Baït

Selon vous, cela concerne-t-il le Chalom dans un couple ou le bien-être dans sa maison ?
Selon cette raison, où doit-on poser les bougies ?

תלמוד בבלי

מסכת שבת דף כג עמוד ב

אמר רבא, פשיטא לי: נר ביתו ונר חנוכה - נר ביתו עדיף, משום שלום ביתו. נר ביתו וקידוש היום - נר ביתו עדיף, משום שלום ביתו.

שם דף כה עמוד ב

ותזנח משלום נפשי נשיתי טובה [איכה ג, יז]. מאי ותזנח משלום נפשי אמר רבי אבהו זו הדלקת נר בשבת.

רש"י מסכת שבת דף כג עמוד ב

שלום ביתו - והכי אמרינן לקמן (שבת כה, ב) ותזנח משלום נפשי - זו הדלקת נר בשבת, שבני ביתו מצטערין לישיב בחשך.

שם דף כה עמוד ב

הדלקת נר בשבת - שלא היה לו ממה להדליק, ובמקום שאין נר אין שלום, שהולך ונכשל והולך באפילה.

Ah'aronim

שולחן ערוך אורח חיים הלכות שבת סימן רסג סעיף ג

הנשים מזהרות בו יותר, מפני שמצויות בבית ועוסקות בצרכי הבית. אם אין ידו משגת לקנות נר לשבת ולקידוש היום, נר שבת קודם. וכן אם אין ידו משגת לקנות נר לשבת ונר לחנוכה, נר שבת קודם משום שלום הבית, דאין שלום בבית בלא נר. (ואם אין ידו משגת לקנות יין לקידוש ולקנות נר חנוכה ע"ל סימן תרע"ה).

משנה ברורה על שולחן ערוך אורח חיים הלכות שבת

סימן רסג סעיף א

[...] והדלקת הנר צריך להיות בכל החדרים שהולך שם בשבת עכ"פ נר אחד אף שאינו אוכל שם כדי שלא יכשל בעץ או באבן [...]

ערוך השולחן אורח חיים סימן רסג סעיף ב

[...] ובשאר חדרים הוה מעונג שבת שלא יכשל בהליכתו שם וזהו שאמרו שם ותזנח משלום נפשי זה הדלקת נר בשבת דכשיש נר יש שלום ולא יכשל ליפול [...]

Richonim

מרדכי מסכת שבת פרק במה מדליקין רמז רצד

[...] אומר מהר"ם דבחורים ההולכים ללמוד חוץ לביתם צריכים להדליק נר של שבת בחדרם ולברך עליו משום דהדלקת נר בשבת חובה משום שלום בית שלא יכשל בעץ או באבן [...]

רמב"ם הלכות מגילה וחנוכה פרק ד הלכה יד

היה לפניו נר ביתו ונר חנוכה או נר ביתו וקדוש היום נר ביתו קודם משום שלום ביתו שהרי השם נמחק לעשות שלום בין איש לאשתו, גדול השלום שכל התורה ניתנה לעשות שלום בעולם שנאמר [משלי ג] דרכיה דרכי נעם וכל נתיבותיה שלום.

לבוש אורח חיים סימן תרע"ח סעיף א

מי שאין ידו משגת לקנות נר חנוכה ונר של שבת, א יקנה של שבת ולא של חנוכה, דנר של שבת עדיף שעשוי ליהנות לאורו והוי שלום ביתו שלא יצטערו להשתמש בחשך, שהרי נר חנוכה אסור להשתמש לאורו ושלום בית עדיף, ואסמכוה אקרא דכתיב [איכה ג, יז] ותזנח משלום נפשי, ואמרו רז"ל [שבת כה ע"ב] זו הדלקת נר שבת, שהיה הנביא מקונן עליו שהוצרכו לישיב בחשך ולא אור, וע"י כן זנחנו משלום, ש"מ שאם ישנו יש שלום [...]

Le Levouch : Rabbi Mordeh'aï Yafé est né en 1530 à Prague. Il compte Rachi et Hillel parmi ses ancêtres et est élève Mouvhak du Rama, il étudia aussi auprès du Maharshal. Très grand érudit, il étudia aussi la philosophie, l'astronomie et les mathématiques, ainsi que la Kabala, domaines qui auront une place dans son ouvrage. Il fut nommé Rav dans plusieurs villes comme Prague, Grodno, Lublin (où il devient l'un des dirigeants du Conseil des Quatre Terres) et Pozen, où il restera Grand Rav jusqu'à son décès en 1612.

Après la parution du Choulh'an Aroukh qu'il estima trop succinct, il décida d'écrire son ouvrage le levouch Malkhout, organisé autour du Tour et qui offrirait plus d'explications, tout en mettant davantage en avant le Minhag Ashkenaz. Son importance fut telle que des grands commentaires sont apparus ultérieurement, comme le Elia Zouta et le Elia Raba régulièrement rapportés en référence Halah'ique.

Programme du lundi

La raison du 'Oneg Shabbat

Quand est-ce que les bougies représentent-elles un 'Oneg ?
Selon cette raison, où doit-on poser les bougies ?

מדרש תנחומא (בובר) פרשת נח סימן א

[א] אלה תולדות נח (בראשית ו ט). [ילמדנו רבינו על כמה עבירות נשים מתות בשעת לדתן, כך] שנו רבותינו, על שלש עבירות נשים מתות בשעת לדתן, [על שאינן זהירות בנדה בחלה ובהדלקת הנר, ושלש מצות הללו מן התורה הן]. נדה מנין, שנאמר ואשה כי יזוב זוב דמה (ויקרא טו כה), וחלה מנין, שנאמר ראשית עריסותיכם חלה תרימו תרומה (במדבר טו כ), **נר השבת מנין, שנאמר וקראת לשבת עונג (ישעיה נח יג).**

(Suite facultative)

ולמה נצטוו הנשים על המצות הללו, אלא אמרו חכמינו שאדם היה תחילת ברייתו של עולם, ובא חוה ושפכה דמו על ששמע לה, שנא' כי עפר אתה ואל עפר תשוב (בראשית ג יט), אמר הקדוש ברוך הוא תנתן לה מצות דם הנדה [שיתכפר לה] על אותו הדם ששפכה, ומצות חלה למה, לפי שאדם היה חלתו של עולם, ובאתה חוה וטימאתה, אמר הקדוש ברוך הוא תנתן לה מצות חלה, שיתכפר לה על חלתו של עולם שטימאתה, ומנין שהיה אדם חלתו של עולם, כך שנו רבותינו, כיון שהאשה נותנת מים בעיסה היא מגבהת חלתה, כך [עשה] הקדוש ברוך הוא, אמר ר' יוסי בן קצרתא כיון שנתן הקדוש ברוך הוא מים על האדמה, מיד הגביה חלתו אדם מן האדמה, שכך הוא אומר ואד יעלה מן הארץ (בראשית ב ו), מיד וייצר ה' אלהים וגו' (שם שם /בראשית ב' ז). ומצות הנר, לפי שהיה אדם נרו של הקדוש ברוך הוא, שנא' נר (אלהים) [ה'] נשמת אדם (משלי כ כז), ובאתה חוה וכבתה אותו, אמר הקדוש ברוך הוא ינתן לה מצות הנר, כדי שיתכפר לה על הנר שכבתה, לכך נצטוו הנשים על מצות הנר בשבת.

אמר הקדוש ברוך הוא אם הייתם זהירים בנר שבת, אף אני מאיר לכם, שנאמר והיה (ה' לך) [לך ה'] לאור עולם (ישעיה ס יט). מי העיר ממזרח צדק יקראהו לרגלו (שם /ישעיהו/ מא ב). אמר הקדוש ברוך הוא אברהם האיר עולמי בצדקו, למה שהיו כל דורו רשעים, ומכולם לא מצאתי אלא אחד, שנאמר אחד היה אברהם (יחזקאל לג כד), וכי שנים היו, אלא אחד בצדקו, וכן הקדוש ברוך הוא א"ל אברהם אברהם, למה שתי פעמים, אלא הוא אברהם צדיק מתחילתו עד סופו, וכן יעקב יעקב, וכן משה משה, וכן שמואל שמואל, צדיקים מתחילתן ועד סופן, ממה שקרינו בענין אלה תולדות נח נח.

ספר שבלי הלקט ענין שבת סימן נט

[...] בראשית רבה. ויברך אלהים את יום השביעי ויקדש. ר' אלעזר אומר ברכו בנר. ובי היה מעשה פעם אחת הדלקתי את הנר בליל שבת ובאתי במוצאי שבת ומצאתיו דולק ולא חסר כלום. בלקח טוב. ולחם בבקר לשבוע. מכאן שאין שביעה אלא במראית העין. וכן קהלת אמר טוב מראה עינים מהלוך נפש וכן אמרו רבותינו ז"ל לא יאכל אדם תבשילו אלא לאור הנר. הסומין אוכלין ואינן שבעין. ומי שאוכלין בשבת בלא נר בחשך ידמו. כי אינן אוכלין לשובע נפשם. ועוד שמא יפול זבוב במאכל או שום דבר איסור ואינו רואהו. לפיכך אמרו רבותינו הדלקת נר בשבת חובה כדי שיתענג בשבת במאכל ובמשתה [...].

רמב"ם הלכות שבת פרק ה הלכה א

[...] אפילו אין לו מה יאכל שואל על הפתחים ולוקח שמן הדלקת נר בשבת חובה - פי' במקום סעודה דחובה היא ומדליק את הנר שזה בכלל עונג שבת [...]

תוספות מסכת שבת דף כה עמוד ב

הדלקת נר בשבת חובה - פי' במקום סעודה דחובה היא שיסעוד במקום הנר משום עונג [...]

משנה ברורה סימן רסג ס"ק א

(א) יהא זהיר וכו' - הנה עיקר הדלקת הנר הוא חובה [א] משום מצות עונג שבת [...]
שער הציון סימן רסג ס"ק א : תוספות בשבת כ"ה ע"ב:

ספר אור זרוע חלק ב -

הלכות ערב שבת סימן יא
ומנהג כשר הוא להדליק תחילה
כל נרות שבבית ואח"כ נרות
שע"ג השלחן כי אותו נר הוא
הבא לכבוד שבת

רמ"א אורח חיים הלכות שבת סימן רסג סעיף י

[...]ועיקר הדלקה תלויה בנרות שמדליקין על השלחן, אבל לא בשאר הנרות שבבית
(א"ז). [...]
לבוש אורח חיים סימן רסג סעיף י
ואין עיקר ההדלקה לברך עליה תלויה אלא בנרות שמדליקין על השולחן שאוכלין בו, שזהו
עיקר שלום בית אבל לא בשאר הנרות שבבית:

Comment comprenez-vous le Graz ?

שולחן ערוך הרב אורח חיים סימן רסג סעיף א

תיקנו חכמים שיהיה לכל אדם נר דולק בשבת בכל חדר וחדר שהולך שם בשבת **משום שלום בית**
שלא יכשל בעץ או באבן וחייב כל אדם כשאוכל סעודת הלילה לאכלה אצל אור הנר שזה בכלל **עונג**
שבת הוא **ועיקר מצות הדלקת נרות הוא נר זה שאוכל אצלו** ויהא זהיר בו לעשותו יפה וכל הזהיר בו
זוכה לבנים תלמידי חכמים שנאמר כי נר מצוה ותורה אור ע"י נר מצוה בא אור תורה. [...]

Programme du mardi

La raison du Kavod Shabbat

Selon cette raison, où doit-on poser les bougies ?

Si une bougie était déjà allumée depuis la veille, doit-on l'éteindre et la rallumer ?

ילקוט שמעוני תורה פרשת בהעלותך רמז תשיט

בהעלותך את הנרות וגו' [ח, ב], למה שבעה נרות כנגד שבעה כוכבי לכת חנכ"ל שצ"ם, דבר אחר כנגד
שבעת ימי בראשית, ד"א למה עשה משה שבעה נרות ושלמה שבעים נרות, אלא משה עקר שבעה
אומות מלפני ישראל, אבל שלמה היה מושל על שבעים אומות שנא' ושלמה היה מושל בכל הממלכות,
אמר הקדוש ברוך הוא בעוה"ז אף על פי שהיה במשכן אורה לכבודי הנרות היו דולקים לתוכו, אף
לעתיד לבא אף על פי שאני ממלא ירושלים מכבודי שנאמר קומי אורי כי בא אורך וגו' אני מדליק לתוכה
נרות שנאמר והיה בעת ההיא אחפש את ירושלים בנרות וכתוב כי נר מצוה ותורה אור, נרות של בשר
ודם של חרס או של נחשת הכל לפי כבודו של אדם **וכבוד השבת נרותיה הן כבודה**, אם שמרתם נרות
של שבת אני מראה לכם נרות של ציון שנאמר והיה בעת ההיא אחפש את ירושלים בנרות ואיני מצריך
לכם לראות באורה של חמה אלא בכבודי אני מאיר לכם שנאמר לא יהיה לך עוד השמש לאור יומם
ולנוגה הירח לא יאיר לך והיה לך ה' לאור עולם, האומות עתידין להיות מהלכין לאורכם שנאמר והלכו
גוים לאורך ואי זה אור הקדוש ברוך הוא מאיר לישראל באור הצדקה שנאמר וזרחתם לכם יראי שמי
שמש צדקה, וכל כך למה בזכות הנרות שהן מדליקין בשבת, תדע לך כמה חביבה היא מצות הנרות
לפני הקדוש ברוך הוא שאע"פ שאין הקדוש ברוך הוא צריך לאורה הוא מצוה למשה שיזהיר לאהרן
הה"ד דבר אל אהרן ואמרת אליו בהעלותך את הנרות

תלמוד בבלי מסכת פסחים דף נג עמוד ב

דתני תנא קמיה דרבי יוחנן, רבי שמעון בן אלעזר אומר: יום הכפורים שחל להיות בשבת, אף במקום
שאמרו שלא להדליק - מדליקין, מפני כבוד השבת.

כד: במה מדליקין פרק שני שבת

מתני' שמן שריפה. שמן של תרומה טמאה ובגמ' מפרש טעמא: רבי ישמעאל אומר כו'. בשבת: עטרן. פסולתא דזיפתא: מפני כבוד השבת. שריחו רע: שמן

מתני' אין מדליקין בשמן שריפה ביו"ט רבי ישמעאל אומר אין מדליקין בעטרן מפני כבוד השבת וחכמים מתירין בכל

כה: במה מדליקין פרק שני שבת

איכפת לן: חובה. כבוד שבת הוא שאין סעודה חשובה אלא במקום אור כעין ימנא בפרק בתרא דיומא (דף ע"ה): רחילא ידים ורגלים. ערבית

רבי ישמעאל אומר כו': מאי טעמא אמר רבא מתוך שריחו רע גורה שמא יניחנה ויצא אמר ליה אביי ויצא אמר ליה שאני אומר "הדלקת נר בשבת חובה דאמר רב נחמן בר רב זבדא ואמרי לה אמר רב נחמן בר רבא אמר רב הדלקת נר בשבת חובה רחיצת ידים ורגלים בחמין ערבית רשות ואני אומר מצוה מאי מצוה דאמר

כה: הדלקת נר בשבת חובה. פי' במקום סעודה לחובה היא סיעוד במקום הנר משום עונג אבל מהדלקת נר גופיה לא הוה פריך אביי דפשיטא לחובה היא להמתן (לקמן דף לא): על ג' עצירות נשים כו' על שאינן זהירות בהדלקת הנר:

שו"ת בית הלוי חלק א סימן יא

[...] על הא דאין מדליקין בעיטרן שמא יניחנה ויצא ופריך אביי דיצא א"ל רבא שאני אומר הדלקת נר בשבת חובה וכתבו התוס' פי' במקום סעודה שצריך לסעוד במקום נר אבל מהדלקת הנר לא הוה פריך אביי דפשיטא דחובה היא הרי דגם אביי מודה דמחוייב להדליק נר בער"ש רק ס"ל דיכול להדליקו שלא במקום סעודתו וגם כשיוצא לסעוד במקום אחר סגי וצ"ל דס"ל לאביי עיקר המצוה של ההדלקה הוא משום כבוד שבת דההדלקה גופה הוה כבוד לשבת אף על גב דהוה אינו שם ורבא הוסיף לו דמלבד חיוב ההדלקה משום כבוד שבת מחוייב שיהי' לו נר דלוק במקום סעודה וזה הוה משום עונג שבת שלא יסעוד בחושך ולא סגי במה שהדליק במקום אחר [...]

שולחן ערוך אורח חיים הלכות שבת סימן רסג סעיף ד

לא יקדים למהר להדליקו בעוד היום גדול שאז אינו ניכר שמדליקו לכבוד שבת וגם לא יאחר. ואם רוצה להדליק נר בעוד היום גדול ולקבל עליו שבת מיד, רשאי כי כיון שמקבל עליו שבת מיד אין זו הקדמה, ובלבד שיהא מפלג המנחה ולמעלה שהוא שעה ורביע קודם הלילה. הגה: וע"ל סימן רס"ז. ואם היה הנר דלוק מבעוד היום גדול, יכבנו ויחזור וידליקנו לצורך שבת (טור).

תוספות מסכת שבת דף כה עמוד ב

[...] ויש שרוצים לומר דאין לברך אהדלקת נר מדקרי ליה חובה כדאמרינן (חולין קה). מים אחרונים חובה ואין טעוניה ברכה ואומר ר"ת דשיבוש הוא דלא דמי למים אחרונים דלא הוה אלא להצלה בעלמא אבל הדלקת נר היא חובה של מצות עונג שבת וכמה חובו' הן דטעוניה ברכה ומה שאומר טעם אחר שלא לברך משום שאם היתה מודלקת ועומדת לא היה צרי' לכבותה ולחזור ולהדליקה ולא להדליק אחרת אין נראה דהא גבי כיסוי הדם (שם פז). אם כסהו הרוח פטור מלכסותו אפ"ה כשמכסה צריך לברך וכן נולד מהול איכא למ"ד דאין צריך להטיף ממנו דם ברית וכשמל תניא בשילהי פר' ר' אליעזר דמילה (לקמן דף קלז): המל אומר כו' ובסדר רב עמרם יש המדליק נר בשבת מברך אשר קדשנו כו' ועוד נראה לר"ת שאם היה הנר מודלק ועומד שצריך לכבות ולחזור ולהדליק כדאמר ליה ההוא סבא ובלבד שלא יקדים ובלבד שלא יאחר (לעיל דף כג):.

Programme du mercredi

Selon le Iguerot Moshe, y a-t-il une Mitsva d'allumer lorsqu'il fait encore jour ? Quelle incidence est-elle développée ici ?

Le Iguerot Moshé : Le Rav Moshé Feinstein est né à Uzda en Russie en 1895. Son père est le Rav David Feinstein, Rav de Uzdan et descendant de l'éminent Rabbi Yom Tov Lipman, auteur du Tosfot Yom Tov. Il étudie avec son père et aussi dans les Yeshivot de Sloutsk, Shklov et Amstislav, avant d'être nommé Rav de Lubań où il sert pendant seize ans. Sous la pression croissante du régime soviétique (qui confisque et détruit une de ses premières œuvres, y compris un commentaire sur le Yeroushalmi), il déménage avec sa famille à New York en 1936 où il demeure le reste de sa vie. À son arrivée, il devient le Rosh Yeshiva de la Yeshiva Metivtha Tifereth Yerushalaim. Plus tard, il établit une branche de la Yeshiva à Staten Island à New York, maintenant dirigée par son fils, le Rav Reuven Feinstein. Son autre fils, le Rav David Feinstein, dirige celle de Manhattan. Il préside l'Union des Rabbins orthodoxes des États-Unis et du Canada, ainsi que le Moetset Gedolei HaTorah de l'Agoudat Israel des États-Unis des années 1960 jusqu'à sa mort. Il a également tenu un rôle de leadership pour le "Israël H'inoukh Atzmaï". Eminent talmudiste et décisionnaire, il est considéré par beaucoup comme le Gadol Hador aux États-Unis particulièrement, y compris par le Rav Yaakov Yisrael Kanievsky (le "Steipler"), le Rav Aharon Kotler, le Rav Yaakov Kamenetsky et le Rav Yossef Shalom Eliashiv, même si plusieurs d'entre eux sont bien plus âgés que lui.

La plus grande notoriété du Rav découle de toute une vie passée à répondre aux questions de Halakha qui lui ont été sans cesse posées par les Juifs du monde entier. Il écrit environ deux milliers de réponses dont la plupart sont liées à la pratique juive dans l'ère moderne. Le Iguerot Moshe est un responsa de huit volumes, étudié par toutes les sommités rabbiniques du monde entier.

Le Rav décède aux États-Unis le 23 mars 1986. On dit que ses funérailles en Israël furent les plus importantes depuis l'époque de la Mishna. On estime que 300 000 personnes ont participé à ses obsèques qui se sont tenues le jour de Chouchan Pourim 5746. Le Rav Shlomo Zalman Auerbach, qui est lui-même considéré comme un géant de la Torah, refuse de faire son éloge en disant: « Qui suis-je pour faire son éloge? « J'ai étudié ses livres, j'étais son talmid (élève) ».

שו"ת אגרות משה אורח חיים חלק ה סימן כ' אות ל'
[...] איברא דיש לעיין בזה"ז שאור הנרות ממש, לענין הנאה מריבוי האורה דבא מהנרות, אין בזה כלום, אחרי שאיכא אור החשמל (העלעקטרע). שיש לידון בין בעצם חיוב הדלקת נרות, וכ"ש לענין יום טוב. אך שלענין עצם הדלקת הנרות אולי שייך לחיוב בשביל מה שאירע שנתקלקלה מכונה הגדולה שנעשה שם עניין אור החשמל. ואף שאינו מצוי כלל, כיוון שעכ"פ איכא מציאות זה, יש לחיוב שידליקו נרות. ואף אם מתחילה לא היו מחייבין להדליק בשביל דבר שלא מצוי כזה, אבל כיוון שכבר חייבו חכמים, מחמת שלא היה אור החשמל לתשמיש האורה, אין לפטור אף כשכבר משתמשין כל התשמישין לאור החשמל, כיוון שעדיין איכא חשש קטן. ולענין כשאין ידו משגת לקנות נר לשבת ויין לקידוש, איתא בסימן רס"ג סעיף ג', דנר קודם, ואף לנר חנוכה קדים משום שלום הבית, נראה פשוט שבזמננו שאיכא נרות החשמל, אם איכא נר חשמל וחסר הנר לכבוד שבת שהאשה מדלקת ומברכת, ודאי יין לקידוש היום קדים. דבשביל חשש הרחוק דשמא תתקלקל המכונה שאינו מצוי כלל, אין להקדים, אף שנשאר החיוב איכא חילוק לענין זה. אבל לענין מה שגם בזמננו שדולקים בבית נרות החשמל, מדליקות נרות ביום טוב שחל בערב שבת ומברכות, לכאורה תמוה. דבשביל להוסיף אורה אינו כלום, ובשביל מה שאירע שמתקלקל, לא שייך להתיר לעשות מלאכה ביום טוב בשביל דבר שלא מצוי כזה. **ומוכרחין לומר דבשביל כבוד השבת נמי הוא צורך גדול דהאדם לעשות, כמו האכילה.** שמדאורייתא היה מותר, מטעם דצורכי שבת נעשין ביום טוב, ומדרבנן נמי מותר ע"י עירוב תבשילין, כדאיתא בפסחים דף מ"ו ע"ב לר"ח. [...]

Pour Rav Moshe Feinstein, quel est le Gueder de la Mitsva selon la raison de Kavod?

דברות משה – שבת פ"ב הערה מג

והרמב"ם שהוא משום עונג שבת לאכול במקום נר
 לא יסבור ר"ח ועונג כל איכא ממש כשהנר דלוק
 חף מציוס כמו בהדליקו סמוך לשבת. ולר"ח שהוא
 חיוצ הגוף להדליק פשוט שאף אם הדליקו חש"ץ
 ועכו"ם בזמנו חינו כלום ולריך לכבות ולהדליק
 לכבוד שבת מדינא. ולמנהגנו שכל הנשים מדליקות
 ודאי הוא רק בשביל כבוד שבת. דהא מדליקין גם
 פשים אורח גדולה בלא הנר שלכן שכן ודאי הוא
 חיוצ הגוף ככבוד ר"ח.

ראיית ר"ח שלריך לכבות ולחזור ולהדליק מהא
 דאמר בהוא סנה זבלזד שלא יקדים ללא
 יהיה ניכר שהוא בשביל שבת כדפירש"י דף כ"ג,
 כוונתו שחזינן משם דאינו רק כדי שיכיה אורח
 צבית ללא שהוא חיוצ הגוף משום כבוד שבת,
 ומש"כ רש"י שאין סעודה חשובה ללא במקום אור
 קטין ימנא, היינו משום דללא זה לא היה זה
 כלל מעניני כבוד שבת כיון שאין חלוק להסעודה
 שחיה במקום אורח וכמו שלא הלריכו שיכיה נר
 שידלק גם למחר בסעודת היום. ועמם התוספות

Programme du jeudi

Explication de l'avis du Rambam

Comment Reb H'aïm explique-t-il l'apparente contradiction du Rambam ? Selon vous, quelles incidences cela implique-t-il ?

רמב"ם הלכות שבת פרק ה הלכה א

הדלקת נר בשבת אינה רשות אם רצה מדליק ואם רצה אינו מדליק, ולא מצוה שאינו חייב לרדוף אחריה עד שיעשנה כגון עירובי חצרות או נטילת ידים לאכילה אלא * חובה, ואחד אנשים ואחד נשים חייבין להיות בבתיהן נר דלוק בשבת, אפילו אין לו מה יאכל שואל על הפתחים ולוקח שמן ומדליק את הנר שזה בכלל עונג שבת, וחייב לברך קודם הדלקה ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם אשר קדשנו במצותיו וצונו א להדליק נר של שבת, כדרך שמברך על כל הדברים שהוא חייב בהם מדברי סופרים.

שם פרק ל הלכה ה

[...] וצריך לתקן ביתו מבעוד יום מפני כבוד השבת, ויהיה נר דלוק ושולחן ערוך ומטה מוצעת שכל אלו לכבוד שבת הן.

Le H'idouchei Hagrah' : Rabbi Haïm Halevi Soloveitchik (souvent appelé Reb Haïm) est né à Voloz'in en 1853. Il est le fils de Rabbi Yossef Dov auteur du célèbre Beit Haelvi, et fondateur de la méthode talmudique de Brisk. A l'âge de 27 ans, il est nommé Rosh Yeshiva de Voloz'in aux côtés du Natsiv et devient très célèbre pour sa Chita de Limoud. Après la fermeture de la Yeshiva en 1892, il part à Brisk aux côtés de son père, puis devient Rav de la ville pour lui succéder après sa mort. Son immense Hessed et sa bienveillance pour les besoins du Tsibur accompagneront son génie lors de

חדושי הגר"ח מסכת שבת דף כג עמוד ב

בדין כבוד שבת ועונג שבת

הרמב"ם פ"ה מהל' שבת ה"א כתב הדלקת נר בשבת וכו' ואחד אנשים ואחד נשים חייבין להיות בבתיהן נר דלוק בשבת, אפילו אין לו מה יאכל וכו' שזה בכלל עונג שבת, ובפרק ל' ה"ה כתב וצריך לתקן ביתו מבעוד יום מפני כבוד השבת, ויהיה נר דלוק וכו' שכל אלו לכבוד שבת הן. ולשון הרמב"ם צ"ע שבפ"ה כ' שדין נר דלוק הוא דוקא בשבת, ובפ"ל כ' שהחויב הדלקה הוא מבעוד יום, ועוד קשה על מה שכתב 'מבעוד יום' והרי פשיטא דהאריך שייך הדלקה בשבת, דודאי צריך להדליק מבעוד יום כיון שבשבת אסור להדליק.

ses fonctions en tant que guide. Il eut une grande influence sur sa génération et s'opposa farouchement au mouvement sioniste de l'époque, ainsi qu'au mouvement Tnou'at Hamoussar. Le Rav est décédé en 1918 et est enterré à côté du Natsiv au cimetière de Varsovie.

Reb H'aïm est considéré comme l'un des plus grands Rachei Yeshivot de notre époque, mais aucun de ses livres n'a été publié de son vivant. Ses enseignements ont été transmis oralement à travers ses élèves qui sont eux-mêmes devenus plus tard des Rachei Yeshivot en Lituanie puis en Erets Israël et aux Etats-Unis (dont Rabbi Baroukh Ber Leibovitch et Rav Elh'anane Vasserman). Une petite partie a cependant été retranscrite par ses enfants dans le livre « Hidouchei Rabbenou Haim » sur le Rambam, après que le Rav les a vérifiés consciencieusement. D'autres Hidouchim (« non-officiels ») qu'il n'a pas relus ont été retranscrits par les élèves avec une machine à écrire, ils sont appelés « Hidouchei Hagrah' Stensil ».

ונראה לומר דהלכות אלו הם שני דינים נפרדים, דבחיוב הדלקה יש שני דינים, חדא משום עונג שבת וגם משום כבוד שבת, והם חלוקים בדיניהם, דדין הדלקה שהוא משום עונג ושתייה וכדו', משא"כ דין הדלקה שהוא משום כבוד שבת עיקר מצותה היא שיהיה דלוק כבר מבעוד יום, דזהו ג"כ בכלל כבוד שבת שמתקן צרכיו מבעוד יום, וגם אם יצויר הדלקה בשבת עצמה אינו מתקיים בזה דין כבוד שבת. ובזה שפיר מיושב לשון הרמב"ם דבפ"ה מירי מדין עונג וכמש"כ שם שזה בכלל עונג שבת, וזה החיוב שייך דוקא בשבת עצמה, משא"כ בפרק ל' דשם מירי בחיוב הדלקה מדין כבוד שבת וכדמוכח מהא דכללה בהדי דכבוד ומסיים שם שכל אלו לכבוד שבת, ועל כן כתב שחיוב הדלקה הוא מבעוד יום. [א"ה, כיסוד ד' הגרי"ז מפורש בביאור הגר"א או"ח סי' תקכט סק"ה ע"ש, ועי' בקונטרס חנוכה להגר"א טורצין זצ"ל סי' א מה שהוסיף בזה].

(מהגרי"ז זצ"ל)

Liste des 107 Souguiot étudiées sur Matmidim

Souguiot de Brah'ot

1. Birkot Hatorah
2. Choméa Kéoné
3. Arévout
4. Kavana dans le Chema
5. Position pour le Chema
6. Méah Brah'ot
7. Amen Yetoma
9. Les quantités pour les Brah'ot
10. Les Brah'ot de consommation
11. Brah'a Chééina Tsrh'a
12. Ikar Vétafel
13. Méein Chaloch

14. Brah'a sur un interdit
15. Anigrone
17. Birkat Haguefen
18. Natei Inchei
19. Birkat Haréah'
22. Les jus
23. Trima
24. Pat Kisnin (1)
25. Pat Kisnin (2)
26. Les Apéritifs
- 27-31 Zimoun
32. Tefilat Haderekh

- 33-34. Birkat Hagomel
38. Chéhéh'éyanou sur un nouveau fruit
39. Chéhéh'éyanou sur un nouveau Keli
40. Chéhéh'éyanou sur les Mitsvot
41. Hatov Véhamétiv sur le vin
42. Cheva Brah'ot (1)
43. Cheva Brah'ot (2) – Panim H'adachot
46. Birkat Halevanah
- 47-49. H'azarat Hachats'

Sougiot sur les H'aguim

- Hanouka**
8. Emplacement de la Hanoukia
44. Ner Ich oubeto
45. Ner Ich oubeto (2)
- Pourim**
16. Michloah' Manot et Matanot Laevyonim
85. Zakhor et Mém'iyat Amalek
- Pesssah**
20. Biour H'amets
58. Bedika des miettes
86. 87. 88. Vente du Hamets
- Sefirat Haomer**
21. Un seul grand compte
89. 90. Un enfant qui devient adulte au milieu de la Sfira
- Ben Hametsarim**
100. 3ème Beit Hamikdash
- Roch Hachana**
35. Les trois Livres
101 - 103. Tkiot Choffar
- Soukot**
36. Mitstaer
104 - 106. Ma'amid

Souguiot générales

37. Bal Tossif
50. Tokh Kédé Dibour
- 51-52. Ein Chaliah' Lidvar Avera
53. Mitsva bo yoter Mibichlouh'o

54. Mitsvot lav lihanot nitanou
- 55-56. Mitsvat Assei
- Chehazman grama
57. Zerizim makdimim lemitsvot

71. 72. Haossek Bamitsva Patour Minhamitsva
89. 90. Les actions de l'enfant

Chabbat – Melekhet Mah'chevet

59. 60. 61. Mit'assek
62. 63. 64. Davar Chééno Mitkaven
65. à 68. Psik Récheh

- 75 à 79. Grama
80. Chinouy
69. 70. Melakha chééina tsrikha légoufah

Chabbat – Les Derabanan

- 91 à 95. Réhitsa BéChabbat VéYom Tov
107. Nerot Shabbat

Hachkafa- pensée juive

- 81 à 84. Tsaar Baalei Haim

Even Haezer

- 96 à 99. Yih'oud

Yorei Dé'ah

73. 74. Maaser sur les gains